



DECIZIE

de inadmisibilitate a sesizării nr.191a/2019 privind controlul constituționalității  
unor dispoziții din articolul 84 alin.(1) din Codul penal  
*(aplicarea pedepsei pentru concurs de infracțiuni  
persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar  
care nu au atins vârsta de 21 de ani și care nu  
au mai fost condamnate)*

nr. 14 din 10.02.2020

Monitorul Oficial nr.102/54 din 10.04.2020

\* \* \*

Curtea Constituțională, judecând în componența:  
dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,  
dnei Domnica MANOLE,  
dlui Nicolae ROȘCA,  
dnei Liuba ȘOVA,  
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,  
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,  
Având în vedere sesizarea înregistrată pe 30 octombrie 2019,  
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,  
Având în vedere actele și lucrările dosarului,  
Deliberând pe 10 februarie 2020 în camera de consiliu,  
Pronunță următoarea decizie:

**ÎN FAPT**

1. La originea cauzei se află sesizarea privind controlul constituționalității textului „și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate” din articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#), depusă de către dl Dumitru Robu, Procuror General interimar.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 30 octombrie 2019, în baza articolului 135 alin.(1) litera a) din [Constituție](#).

**A. Legislația pertinentă**

3. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

**Articolul 16**

**Egalitatea**

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

**Articolul 20**

**Accesul liber la justiție**

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

**Articolul 21**

## **Prezumția nevinovăției**

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

### **Articolul 22**

#### **Neretroactivitatea legii**

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

### **Articolul 23**

#### **Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

4. Prevederile relevante ale [Codului penal](#) sunt următoarele:

### **Articolul 70**

#### **Închisoarea**

„[...]”

(3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduce la jumătate.

(3<sup>1</sup>) La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.

(4) La stabilirea pedepsei definitive în caz de concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 20 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 12 ani și 6 luni pentru minori, iar în caz de cumul de sentințe – de 30 ani pentru adulți, 25 de ani pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, și 15 ani pentru minori.

[...]”

### **Articolul 76**

#### **Circumstanțele atenuante**

(1) La stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe atenuante:

[...]”

b) săvârșirea infracțiunii de către un minor sau de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani;

[...]”

### **Articolul 77**

#### **Circumstanțele agravante**

(1) La stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe agravante:

a) săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză;

[...]”

### **Articolul 79**

#### **Aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege**

(1) Ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de

judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională.

[...].”

## Articolul 84

### Aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni

„(1) Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate – pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.

[...].”

## ÎN DREPT

### A. Argumentele autorului sesizării

5. În argumentarea sesizării, autorul susține că, în baza articolului 84 alin.(1) din [Codul penal](#), persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani și care nu au mai fost condamnate li se poate aplica, pentru comiterea a două sau a mai multor infracțiuni excepțional de grave (*i.e.* pentru care legea penală prevede detențiunea pe viață), pedeapsa închisorii pe un termen de cel mult 12 ani și 6 luni. În schimb, dacă persoanele în discuție ar comite o singură infracțiune excepțional de gravă, atunci acestora li s-ar putea aplica o pedeapsă mai aspră decât în cazul pluralității de infracțiuni. În această situație, în baza articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#), limita maximă a pedepsei se reduce cu o treime. Mai mult, autorul sesizării subliniază că articolul 70 alin.(4) din [Codul penal](#) prevede, de asemenea, reguli de aplicare a pedepsei în cazul concursului de infracțiuni, fapt care denotă inutilitatea dispozițiilor contestate.

6. În aceste condiții, autorul sesizării menționează că dispozițiile care reglementează aplicarea pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni sunt imprevizibile și inechitabile. Mai mult, aceste prevederi ar institui un tratament discriminatoriu.

7. În opinia sa, dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin.(3), 16, 20, 21, 22 și 23 alin.(2) din [Constituție](#).

### B. Aprecierea Curții

8. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

9. Articolele 25 lit.f) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și 38 alin.(1) lit.f) din [Codul jurisdicției constituționale](#) îi conferă Procurorului General dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

10. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a [Codului penal](#), ține de competența Curții Constituționale.

11. Obiectul sesizării îl constituie textul „și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate” din articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#). Acest articol stabilește regulile de aplicare a pedepsei în cazul unui concurs de infracțiuni.

12. Deși autorul sesizării a invocat încălcarea articolele 1 alin.(3), 16, 20, 21, 22 și 23 alin.(2) din [Constituție](#), el a susținut de fapt că dispozițiile contestate ar fi imprevizibile, inechitabile și ar institui un tratament discriminatoriu în raport cu persoanele din aceeași categorie care au comis o infracțiune excepțional de gravă.

13. Cu privire la pretinsa imprevizibilitate a textului contestat, Curtea reiterează că, pentru a

exclde orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și fără pasaje obscure. În special în materie penală, legislatorul trebuie să fie precis, clar și coerent, așa cum o impune principiul legalității incriminării și a pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), garantat de articolul 22 din [Constituție](#) și de articolul 7 din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului \(DCC nr.49 din 31 mai 2018, §30; DCC nr.9 din 23 ianuarie 2019, §15\)](#).

**14.** În consecință, legea trebuie să prevadă în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile. Această condiție este impusă de articolul 22 în coroborare cu articolul 23 alin.(3) din [Constituție](#).

**15.** Exigența previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda, 30 octombrie 2018, §88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, §40).

**16.** În această cauză, Curtea constată că textul „și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate” din articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#) este formulat cu suficientă precizie. Aici trebuie avută în vedere în special regula *in claris non fit interpretatio* (textele clare nu trebuie interpretate).

**17.** Curtea reține că, sub aparența unor critici referitoare la ambiguitatea și neclaritatea textului de lege contestat, autorul sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul față de tratamentul sancționator aplicabil în cazul concursului de infracțiuni persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani și care nu au mai fost condamnate. Autorul sesizării mai sugerează că textul contestat ar fi inutil, pentru că articolul 70 alin.(4) din [Codul penal](#), de asemenea, prevede reguli de aplicare a pedepsei pentru concurs de infracțiuni (a se vedea *supra* §5).

**18.** Curtea notează că, în baza articolului 72 alin.(3) lit.n) din [Constituție](#), Parlamentul are competența de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă, sub rezerva justificării alegerilor sale din punct de vedere constituțional ([DCC nr.49 din 31 mai 2018, §39](#)).

**19.** Această competență se bazează pe rațiuni de politică penală, astfel încât să se asigure menținerea unui echilibru corect, pe de o parte, între exigențele apărării societății și, pe de altă parte, indispensabila luare în considerare a disponibilității făptuitorului în vederea reabilitării și inserției sociale a acestuia.

**20.** Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că statele se bucură de o marjă de apreciere în ceea ce privește „pedepsele” care sunt aplicate persoanelor. Alegerea unei anumite politici penale, în care se încadrează și sistemul pedepselor stabilite pentru faptele incriminate, nu este supusă controlului pe care Curtea Europeană îl exercită referitor la modul în care statele își îndeplinesc obligațiile asumate prin [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), în măsura în care o asemenea alegere nu este de natură să contravină prevederilor acesteia (a se vedea, *mutatis mutandis, Kafkaris v. Cipru* [MC], 12 februarie 2008, §99).

**21.** Curtea reamintește că categoria persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani a fost introdusă prin [Legea nr.163 din 20 iulie 2017](#) pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Prin această lege, legislatorul a stabilit o categorie intermediară de persoane, situată între categoria persoanelor minore și cea a persoanelor adulte, acordându-le, astfel, un statut special, în contextul umanizării politicii penale. Persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani pot beneficia, în cazul comiterii unei infracțiuni, de aplicarea unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege [articolul 79 alin.(1) teza a III-a]. Legislatorul a considerat că săvârșirea de către această categorie de persoane a unei infracțiuni poate fi apreciată de instanța de judecată ca o circumstanță excepțională. Comiterea infracțiunii de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani reprezintă și o circumstanță atenuantă, stabilită în mod expres la articolul 76 alin.(1) lit.b) din [Codul penal](#) (a se vedea [DCC nr.94 din 6 septembrie 2018, §19 și §20; DCC nr.93 din 23 septembrie 2019, §17](#)).

**22.** Așadar, categoria persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani beneficiază de un

tratament sancționator mai blând decât persoanele care au atins vârsta de 21 de ani.

**23.** Curtea observă că articolul 84 din [Codul penal](#) stabilește patru metode alternative de aplicare a pedepsei pentru concurs de infracțiuni: 1) prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră (*major poena minorem absorvet*); 2) prin cumulul parțial al pedepselor aplicate; 3) prin cumulul total al pedepselor aplicate; și 4) prin executarea de sine stătător a pedepselor aplicate.

**24.** Indiferent de metoda aleasă de instanța de judecată în fiecare caz particular, Curtea notează că persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani și care **nu au mai fost condamnate** anterior li se poate aplica, în baza articolului 84 alin.(1) din [Codul penal](#), pedeapsa definitivă pentru un termen de cel mult **12 ani și 6 luni** închisoare. În schimb, dacă persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani **au mai fost condamnate** anterior, atunci pedeapsa închisorii în cazul concursului de infracțiuni se aplică conform articolului 70 alin.(4) din [Codul penal](#), pentru un termen de cel mult **20 de ani. Deosebirea dintre normele enunțate constă în existența sau lipsa unei condamnări anterioare a persoanei.** Incidența unei dispoziții sau a alteia are loc în funcție de acest criteriu (a se vedea, *mutatis mutandis*, [DCC nr.81 din 9 iulie 2018](#), §22). Articolele 70 alin.(4) și 84 alin.(1) din [Codul penal](#) au un câmp de aplicare diferit.

**25.** Totodată, potrivit articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) teza I din [Codul penal](#), „la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime”.

**26.** Autorul sesizării susține că, în baza articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#), persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani și care nu au mai fost condamnate, li se poate aplica pentru comiterea unei infracțiuni excepțional de grave o pedeapsă mai aspră decât în cazul concursului de infracțiuni prevăzut de articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#) (a se vedea *supra* §5).

**27.** Sub acest aspect, Curtea reamintește că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent ([DCC nr.23 din 29 martie 2018](#), §30).

**28.** Din analiza coroborată a articolelor 70 alin.(3<sup>1</sup>) și 84 alin.(1) din [Codul penal](#), Curtea relevă că reducerea limitei maxime a pedepsei cu o treime pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani este o primă operațiune efectuată de către instanța de judecată la individualizarea pedepsei, indiferent dacă persoanele în discuție au fost sau nu condamnate anterior sau dacă au comis o singură sau mai multe infracțiuni. Procedând astfel, instanța va obține noi limite în interiorul cărora va trebui să individualizeze pedeapsa. Ulterior, instanța de judecată trebuie să țină cont de alte dispoziții relevante la aplicarea pedepsei [e.g. articolele 76 alin.(1) lit.b) și 79 alin.(1) din [Codul penal](#)], de criteriile legale de individualizare a pedepsei, de personalitatea făptuitorului și de toate circumstanțele cazului.

**29.** Comiterea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană denotă o perseverență de ordin infracțional a acesteia. Concursul de infracțiuni (ideal sau real), ca formă a pluralității de infracțiuni, reprezintă o situație de fapt care îl privește pe făptuitor și demonstrează, de regulă, un grad de pericol social mărit pe care îl prezintă acesta. Așadar, **în mod rezonabil rezultă că pentru comiterea unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior trebuie aplicată o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută pentru comiterea mai multor infracțiuni de aceeași gravitate. În orice caz, pedeapsa pentru comiterea unei singure infracțiuni nu trebuie să depășească limita pedepsei stabilite de legislator pentru aceeași categorie de persoane în cazul concursului de infracțiuni.** Această concluzie decurge din interpretarea sistematică a articolelor 70 alin.(3<sup>1</sup>) și 84 alin.(1) din [Codul penal](#).

**30.** Interpretarea izolată a articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#) în cazul comiterii unei singure infracțiuni excepțional de grave de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior ar putea conduce la aplicarea unei pedepse mai aspre decât în cazul comiterii mai multor infracțiuni de aceeași gravitate de către aceeași categorie de persoane. Aceasta rezultă nu doar din reducerea limitei maxime a pedepsei cu o treime, impusă de prima teză a articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#), dar și din cea de-a doua teză a aceluiași articol, care îi permite judecătorului, în funcție

de personalitatea infractorului și de alte circumstanțe relevante, să aplice pedeapsa în limitele generale. În schimb, judecătorul nu are aceeași posibilitate la aplicarea articolului 84 alin.(1) din [Codul penal](#), din care rezultă că limita maximă a pedepsei închisorii este de 12 ani și 6 luni.

**31. Pentru a exclude interpretările izolate ale articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#) și, respectiv, aplicarea unor pedepse mai aspre în cazul comiterii unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior decât în cazul comiterii mai multor infracțiuni (i.e. concursul de infracțiuni) de către aceeași categorie de persoane**, Curtea va emite o Adresă către Parlament. În baza articolului 72 alin.(3) lit.n) din [Constituție](#), Parlamentul va putea ajusta conceptual modul de stabilire și limitele de pedeapsă aplicabile în cazul comiterii unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior [articolul 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#)] și, respectiv, în cazul comiterii mai multor infracțiuni de către aceeași categorie de persoane [articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#)], ținând cont de diferențele de calculare a pedepsei penale.

**32. Cu privire la pretinsa discriminare**, Curtea notează că articolul 16 din [Constituție](#) garantează dreptul de a nu fi discriminat. Curtea a notat în jurisprudența sa că dreptul de a nu fi discriminat, garantat de articolul 16 din [Constituție](#), devine incident atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat de [Constituție](#). Pentru a fi incident articolul 16, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în câmpul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale [Constituției](#) ([HCC nr.12 din 1 noiembrie 2012](#), §64).

**33.** În același sens, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat în jurisprudența sa constantă că articolul 14 din [Convenție](#), referitor la interzicerea discriminării, nu are o existență de sine stătătoare, pentru că produce efecte doar în legătură cu drepturile și cu libertățile garantate de celelalte dispoziții substanțiale ale [Convenției](#) și ale protocoalelor sale. Cu toate acestea, aplicabilitatea articolului 14 nu presupune vreo încălcare a uneia sau mai multora dintre aceste dispoziții, manifestând, în acest sens, un caracter autonom. Pentru ca articolul 14 să devină incident, este suficient ca situația de fapt a unei cauze să se încadreze în câmpul de aplicare al unei dispoziții substanțiale din [Convenție](#) sau din [Protocoalele](#) la aceasta (*Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia* [MC], 24 ianuarie 2017, §53; *Aleksandr Aleksandrov v. Rusia*, 27 martie 2018, §17).

**34.** Autorul sesizării nu a argumentat pretinsa discriminare a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani prin raportare la vreun drept fundamental garantat de [Constituție](#). Prin urmare, Curtea nu poate reține afirmația autorului sesizării privind pretinsa discriminare.

**35. Cu privire la pretinsa inechitate** a prevederilor contestate, Curtea reține că articolul 20 din [Constituție](#) garantează, între altele, dreptul la un proces echitabil. Din perspectiva echității, pedeapsa impusă trebuie să reflecte infracțiunea pe care persoana a plănit, de fapt, s-o comită (*Grba v. Croația*, 23 noiembrie 2017, §103). Curtea menționează că nu există nicio aparență că textul contestat nu ar asigura o bază pentru pronunțarea unui act judiciar cu respectarea rigorilor procesului echitabil garantat de [Constituție](#). Astfel, autorul sesizării nu a demonstrat existența unei ingerințe în dreptul prevăzut la articolul 20 din [Constituție](#).

**36.** Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și a articolelor 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

#### DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind controlul constituționalității textului „și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate” din articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#), depusă de către dl Dumitru Robu, Procuror General interimar.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Chișinău, 10 februarie 2020

Doamnei Zinaida Greceanîi,  
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

## ADRESĂ

Prin Decizia nr.14 din 10 februarie 2020, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea privind controlul constituționalității textului „și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate” din articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#), depusă de către dl Dumitru Robu, Procuror General interimar.

Curtea a reținut că persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani și care **nu au mai fost condamnate** anterior li se poate aplica, în baza articolului 84 alin.(1) din [Codul penal](#), pedeapsa definitivă pentru un termen de cel mult **12 ani și 6 luni** închisoare. În schimb, dacă persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani **au mai fost condamnate** anterior, atunci pedeapsa închisorii în cazul concursului de infracțiuni se aplică, conform articolului 70 alin.(4) din [Codul penal](#), pentru un termen de cel mult **20 de ani. Deosebirea dintre normele enunțate constă în existența sau lipsa unei condamnări anterioare a persoanei.** Incidența unei dispoziții sau a alteia are loc în funcție de acest criteriu.

Totodată, Curtea a observat că, potrivit articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) teza I din [Codul penal](#), „la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime”. În acest sens, Curtea a constatat că reducerea limitei maxime a pedepsei cu o treime pentru persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar care nu au atins vârsta de 21 de ani este o primă operațiune efectuată de către instanța de judecată la individualizarea pedepsei, indiferent dacă persoanele în discuție au fost sau nu condamnate anterior sau dacă au comis o singură sau mai multe infracțiuni (*i.e.* concurs de infracțiuni).

Curtea a considerat că articolele 70 alin.(3<sup>1</sup>) și 84 alin.(1) din [Codul penal](#) trebuie analizate coroborat. Comiterea mai multor infracțiuni de către aceeași persoană denotă o perseverență de ordin infracțional a acesteia. Concursul de infracțiuni (ideal sau real), ca formă a pluralității de infracțiuni, reprezintă o situație de fapt care îl privește pe făptuitor și demonstrează, de regulă, un grad de pericol social mărit pe care îl prezintă acesta. Așadar, **rezultă în mod rezonabil că pentru comiterea unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior trebuie aplicată o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută pentru comiterea mai multor infracțiuni de aceeași gravitate.** În orice caz, pedeapsa pentru comiterea unei singure infracțiuni nu trebuie să depășească limita pedepsei stabilite de legislator pentru aceeași categorie de persoane în cazul concursului de infracțiuni.

Curtea a observat că interpretarea izolată a articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#) în cazul comiterii unei singure infracțiuni excepțional de grave de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior ar putea conduce la aplicarea unei pedepse mai aspre decât în cazul comiterii mai multor infracțiuni de aceeași gravitate de către aceeași categorie de persoane. Aceasta rezultă nu doar din reducerea limitei maxime a pedepsei cu o treime, impusă de prima teză a articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#), dar și din cea de-a doua teză a aceluiași articol, care îi permite judecătorului, în funcție de personalitatea infractorului și de alte circumstanțe relevante, să aplice pedeapsa în limitele generale. În schimb, judecătorul nu are aceeași posibilitate la aplicarea articolului 84 alin.(1) din [Codul penal](#), din care rezultă că limita maximă a pedepsei închisorii este de 12 ani și 6 luni.

**Pentru a exclude interpretările izolate ale articolului 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#) și, respectiv,**

**aplicarea unor pedepse mai aspre în cazul comiterii unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior decât în cazul comiterii mai multor infracțiuni de către aceeași categorie de persoane**, Curtea consideră necesară intervenția Parlamentului.

Potrivit articolului 72 alin.(3) lit.n) din [Constituție](#), Parlamentul are competența de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. În virtutea acestei prevederi constituționale, legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă, sub rezerva justificării alegerilor sale din punct de vedere constituțional.

Așadar, în baza articolului 72 alin.(3) lit.n) din [Constituție](#), Parlamentul va putea ajusta conceptual modul de stabilire și limitele de pedeapsă aplicabile în cazul comiterii unei singure infracțiuni de către persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani și care nu au fost condamnate anterior [articolul 70 alin.(3<sup>1</sup>) din [Codul penal](#)] și, respectiv, în cazul comiterii mai multor infracțiuni de către aceeași categorie de persoane [articolul 84 alin.(1) din [Codul penal](#)], ținând cont de diferențele de calculare a pedepsei penale.

În conformitate cu prevederile articolelor 28<sup>1</sup> din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și 79 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea îi solicită Parlamentului să examineze prezenta adresă și să-i fie comunicate rezultatele examinării acesteia în termenul prevăzut de lege.

**Vladmir ȚURCAN**

**Președintele Curții Constituționale**